

PROSPECT

2019-1-FR01-KA201-063174

IO3 – MODEL EDUKACYJNY

O3: MODEL EDUKACYJNY

AUTOR: TUCEP – ICPG4

Informacja o projekcie

Tytuł projektu: PROSPECT: Link learning and social commitment for future citizens growth

Numer umowy: 2019-1-FR01-KA201-063174

Partnerzy projektu: AFORMAC (Aplikant, Francja); Institut za Podgotovka na Slujiteliv Mejdunarodni Organizacii Zdruzhenie (Bułgaria); Regional Department of Education – Pernik (Bułgaria); Wyższa Szkoła Biznesu i Nauk o Zdrowiu (Polska); Asociacion Cultural Euroaccion Murcia (Hiszpania); AEVA - Associação para a Educação e Valorização da Região de Aveiro (Portugalia); Direzione Didattica Secondo Circolo Pg (Włochy); Tiber Umbria Comett Education Programme (Włochy); Direzione Didattica III Circolo Perugia (Włochy).

Przy wsparciu programu Erasmus+ Unii Europejskiej.

Wsparcie Komisji Europejskiej dla produkcji tej publikacji nie stanowi poparcia dla treści, które odzwierciedlają jedynie poglądy autorów, a Komisja nie może zostać pociągnięta do odpowiedzialności za jakiegokolwiek wykorzystanie informacji w niej zawartych.

Spis treści

1. PROJEKT PROSPECT	4
2. CELE MODELU PROSPECT	6
3. MODEL EDUKACYJNY PROSPECT OPARTY NA METODOLOGII SERVICE- LEARNING	8
3.1 Dlaczego włączyć Service Learning do szkolnego programu nauczania?.....	11
3.2 Jak zaprojektować jednostkę edukacyjną w oparciu o Service-Learning? (SL).....	13
3.3 Jednostka edukacyjna PROSPECT oparta na Service-Learning	16
4. JAK KORZYSTAĆ Z MODELU PROSPECT	21
5. ZAJĘCIA PROGRAMOWE OPARTE NA SERVICE-LEARNING.....	22
6. WYNIKI DOŚWIADCZEŃ EDUKACYJNYCH PRZETESTOWANYCH NA POZIOMIE KRAJOWYM.....	23

1. Projekt PROSPECT

Celem projektu PROSPECT jest opracowanie i przetestowanie modelu edukacji, adresowanego do wszystkich poziomów szkół, począwszy od przedszkola do szkół średnich, skoncentrowanego na *Service Learning* (tłum. Uczenie się przez usługi), jako kluczowym momencie przejścia od wiedzy (ang. know) do umiejętności (ang. know how to be) i kompetencji (ang. know how to do). Proces ten gwarantuje kształcenie wśród obywateli umiejętności podejmowania działania, krytycznego myślenia i sprostania nowym wyzwaniom globalnego społeczeństwa.

Główne cele:

- ✓ Tworzenie doświadczeń edukacyjnych w oparciu o metodologię Service-Learning mających na celu rozwój kompetencji programowych i interdyscyplinarnych, w tym kompetencji obywatelskich;
- ✓ Poprawa kompetencji obywatelskich uczniów w wymiarze globalnym poprzez zestaw działań, które pozwalają im zdobywać wiedzę i umiejętności, aby aktywnie angażować się i próbować rozwiązać rzeczywiste problemy w społeczności;
- ✓ Zaangażowanie nauczycieli i trenerów szkolnych w ścieżkę szkoleniową mającą na celu dzielenie się kompetencjami i praktykami w odniesieniu do nowego modelu edukacyjnego opartego na metodologii Service Learning;
- ✓ Opracowanie globalnego modelu edukacyjnego uwzględniającego Service Learning w programach szkolnych na wszystkich poziomach nauczania.

Działania projektowe, opracowane w odniesieniu do wszystkich poziomów edukacji obowiązkowej, mają na celu opracowanie propozycji modelu edukacji globalnej, obejmującego debatę i Service Learning w programach szkolnych poprzez eksperymentalne jednostki nauczania.

Główne działania służące osiągnięciu celów projektu są następujące:

- Gromadzenie i analiza interesujących praktyk w sześciu krajach europejskich dotyczących wzmacniania umiejętności globalnego obywatelstwa podczas zajęć programowych w celu monitorowania ich wpływu na kompetencje uczniów.
- Zaprojektowanie modelu edukacyjnego obejmującego umiejętności globalnego obywatelstwa, metodologię Service Learning oraz debatę w programach nauczania edukacji formalnej.
- Wdrażanie doświadczeń w zakresie partnerskiego uczenia się adresowanych do nauczycieli i trenerów z zakresu projektowania zajęć programowych opartych na Service Learning jako zestawu działań, które pozwalają uczniom nabywać umiejętności obywatelstwa globalnego.
- Testowanie modelu edukacyjnego opartego na metodologii Service-Learning na wszystkich poziomach edukacji objętych przez partnerów projektu.

Projekt rozpoczął się we wrześniu 2019 i kończy w lutym 2022.

Partnerstwo

AFORMAC (Aplikant, Francja)
Adres: 37 Boulevard Aristide Briand – Clermont-Ferrand
Email: m.schaefer@aformac.fr
Strona internetowa: <https://www.aformac.fr/>

ITPIO - Institut za Podgotovka na Slujiteliv Mejdunarodni Organizacii Zdruzhenie (Bułgaria)
Adres:
Email: <http://itpio.eu/>
Strona internetowa: <http://itpio.eu/>

Regional
Department of
Education-Pernik,
Bulgaria

Regional Department of Education – Pernik (Bułgaria)
Adres:
Email: mstefanova_riopk@abv.bg
Strona internetowa: <http://ruobg.com/selectrio/>

Wyższa Szkoła Biznesu i Nauk o Zdrowiu (Polska)
Adres: ul. Piotrkowska 278, 90-361, Łódź
Email: a.orska@wsbinoz.pl
Strona internetowa: <https://www.medyk.edu.pl/>

Asociacion Cultural Euroaccion Murcia (Hiszpania)
Adres: C/Mariano Ruiz Funes, 18 Murcia
Email: sarapereira.euroaccion@gmail.com
Strona internetowa: <http://www.euroaccion.com/>

AEVA - Associação para a Educação e Valorização da Região de Aveiro (Portugalia)
Adres: Rua Francisco Ferreira Neves, 567 - Aveiro
Email: andrea.baptista@citizens.pt
Strona internetowa: <https://www.aeva.eu/>

Direzione Didattica Secondo Circolo Pg (Włochy)
Adres: Via M. Magnini, 11 - Perugia
Email: pgee00200@istruzione.it
Strona internetowa: <https://secondocircolopg.edu.it/>

TUCEP - Tiber Umbria Comett Education Programme (Włochy)
Adres: Via Maritiri 28 marzo, 35 - Perugia
Email: tucep@tucep.org
Strona internetowa: <http://www.tucep.org/>

Direzione Didattica III Circolo Perugia (Włochy)
Adres: Via P. Da Palestrina - Perugia
Email: pgic868005@istruzione.it
Strona internetowa: <http://www.istitutocomprensivoperugia4.it/>

2. Cele modelu PROSPECT

Model edukacyjny PROSPECT stanowi prototyp, który definiuje nowy model uczenia się dla wszystkich poziomów szkół, od przedszkola do szkół średnich, oparty na metodologii Service-Learning, wpływający na kluczowy moment przejścia od wiedzy (ang. know) do umiejętności (ang. know how to be) i kompetencje (ang. know how to do).

Głównym celem tego modelu edukacyjnego jest **rozwijanie kompetencji obywatelskich uczniów w wymiarze globalnym**, zapewniając kształcenie wśród obywateli umiejętności krytycznego myślenia i sprostania nowym wyzwaniom globalnego społeczeństwa.

Wdrożenie nowego modelu edukacyjnego, obejmującego Service Learning we wszystkich programach szkolnych, stworzy doświadczenia edukacyjne oparte na podejściu holistycznym, mającym na celu **rozwój programów nauczania i kompetencji interdyscyplinarnych** zgodnie z podejściem Globalnej Edukacji Obywatelskiej (GCED).

Jest to jeden ze strategicznych obszarów programu Sektora Edukacji UNESCO na lata 2014-2021 i jest zgodny z Agendą i Ramami Działania na rzecz Edukacji 2030, w szczególności z Celem 4.7 Celów Zrównoważonego Rozwoju (SDG 4 w sprawie edukacji), który zachęca wszystkie kraje aby „zapewnić wszystkim uczącym się wiedzę i umiejętności służące promowaniu zrównoważonego rozwoju, w tym m.in. poprzez edukację na rzecz zrównoważonego rozwoju i zrównoważonego stylu życia, prawa człowieka, równość płci, promowanie kultury pokoju i niestosowania przemocy, globalne obywatelstwo i docenienie różnorodności kulturowej i wkładu kultury w zrównoważony rozwój”.

Globalna edukacja obywatelska priorytetowo traktuje znaczenie i treść edukacji w celu budowania pokojowego i zrównoważonego świata. Oba dokumenty europejskie podkreślają również konieczność rozwijania wiedzy, umiejętności, wartości, postaw i zachowań, które umożliwiają jednostkom podejmowanie świadomych decyzji i przyjmowanie aktywnych ról na szczeblu lokalnym, krajowym i globalnym.

Model edukacyjny PROSPECT składa się głównie z 3 części:

- **Programowe jednostki nauczania** oparte na Service Learning jako zestaw działań, które pozwalają uczniom zdobyć wiedzę i umiejętności, aby stać się obywatelami zdolnymi do krytycznego myślenia i stawienia czoła nowym wyzwaniom globalnego społeczeństwa.
- Zbiór **Otwartych Zasobów Edukacyjnych** dostępny na platformie Moodle, gdzie narzędzia szkoleniowe i dydaktyczne, a także wyniki wdrożenia modelu krajowego będą dostępne dla nauczycieli, trenerów, uczniów i innych interesariuszy.
- **Wyniki ogólnokrajowych testów** programów nauczania realizowanych w szkołach krajów partnerskich, wskazujące na zalety Service Learning w programach nauczania w celu rozwijania globalnych kompetencji obywatelskich uczniów.

Model edukacyjny jest zasadniczo adresowany do nauczycieli i trenerów szkolnych, uczniów i decydentów.

Wspierani przez ten Model Edukacyjny, **nauczyciele i trenerzy** mają możliwość przetestowania zajęć programowych opartych na Service Learning, które pozwalają uczniom zdobywać wiedzę i umiejętności, aby aktywnie angażować się i próbować rozwiązać prawdziwe problemy w społeczności.

Innymi słowy, szkoła, coraz bardziej zaangażowana w wartości aktywnej edukacji obywatelskiej, może znaleźć w propozycji Service-Learning interesujące odniesienie pedagogiczne i dydaktyczne, zdolne do wykorzystania najlepszych wskazań dydaktycznych proponowanych dziś nauczycielom, ukierunkowując ich na rozwój wymiaru prospołecznego i aktywnego obywatelstwa.

Z drugiej strony, Service Learning to dodatkowa okazja dla **uczniów**, znacząca wartość dodana do ich normalnego doświadczenia edukacyjnego, które nie ogranicza się do zajęć w klasie.

Studenci mają możliwość odgrywania aktywnej roli, jako protagoniści, we wszystkich fazach projektu, od jego koncepcji, przez jego ocenę, aż do realizacji działań solidarnościowych związanych z potrzebą istniejącą w społeczności, poprzez partycypacyjne zaangażowanie na rzecz rozwoju możliwych i sensownych rozwiązań.

Dzięki uczeniu się usług uczniowie mają możliwość „poruszania się” w ramach swojego zwykłego szkolnego programu nauczania, sprawdzając swoją wiedzę i umiejętności w rzeczywistym środowisku i w służbie społeczności, radząc sobie z autentycznymi problemami, rozwijając umiejętności i rozwijając poczucie tożsamości i należące do ich lokalnego środowiska.

Wreszcie, dokument ten ma charakter strategiczny i jest skierowany do **władz politycznych** odpowiedzialnych za edukację szkolną i szkolenia w systemie szkolnym na poziomie regionalnym i krajowym w celu usystematyzowania metodologii Service Learning w celu poprawy umiejętności i kompetencji uczniów w zakresie obywatelstwa globalnego, jak również kompetencji kluczowych.

3. Model edukacyjny PROSPECT oparty na metodologii Service-Learning

Service Learning to obszerna propozycja pedagogiczna na skalę globalną, a w literaturze istnieją różne definicje. María Nieves Tapia, założycielka i dyrektor *Centro Latinoamericano de Aprendizaje y Servicio Solidario*, definiuje Service Learning jako „zestaw projektów lub programów solidarnościowych (zamierzonych w celu zaspokojenia w określony i skuteczny sposób rzeczywistej i odczuwanej potrzeby w danym obszarze, działając z i nie tylko dla społeczności), z protagonistycznym udziałem uczniów, poczynwszy od początkowej fazy planowania, aż do końcowej ewaluacji i połączonych w sposób celowy z treściami nauczania (w tym treściami programowymi, refleksjami, rozwojem umiejętności obywatelskich i zawodowych) ”¹

Pedagogiczne początki Service Learning można zauważyć u Johna Dewey² i Paulo Freire³. Freire (1970) uważał, że edukacja jest procesem umacniania. Zamiast postrzegać edukację jako proces „bankowy”, który postrzega uczniów jako puste konta czekające na wypełnienie, Freire traktował relację nauczyciel-uczeń jako relację wzajemną. Nauczyciele uczą, ale też są uczniami; uczniowie uczą się, ale też uczą innych. W idealnym założeniu Service Learning jest procesem wzmacniającym dla studentów, wykładowców i członków społeczności, ponieważ razem są oni współuczącymi się i współnauczycielami w tworzeniu lepszych społeczności. Podobnie jak Freire, Dewey odrzucił pogląd, że edukacja jest gromadzeniem wiedzy, a zamiast tego twierdził, że edukacja polega bardziej na rozwijaniu osądu uczniów, umiejętności niezbędnej do demokracji uczestniczącej.

Biorąc pod uwagę powyższe, można stwierdzić, że Service Learning (SL) **jest podejściem edukacyjnym, które angażuje uczniów jako protagonistów w służbie społeczności**: „rewolucja pedagogiczna”, która wychodząc od rzeczywistej potrzeby związanej z uczniami, społecznością lub konkretnym wydarzeniem, rozwija program nauczania i umiejętności społeczne poprzez poszukiwanie rozwiązań we wzajemnym dialogu między klasą a rzeczywistością.

Jest to zatem proces rozwoju ludzkiego i poznawczego, który podsumowuje motto „Uczenie się służy, służenie naucza”; podmioty wchodzą w interakcje i współpracują w celu rozwiązywania problemów poprzez uczenie się na poziomie poznawczym, emocjonalnym i kulturowym w okrągłym wymiarze solidarności, w którym uczniowie, poprzez negocjacje edukacyjne, stają się protagonistami swojego uczenia się i zmiany społecznej.

Wartość dodaną daje fakt, że choć promuje rozwój poznawczy, zachęca również do *rozwoju różnych wymiarów osoby*, o których można zapomnieć: wymiaru społecznego, etycznego i duchowego. Service-Learning, konfrontując uczniów z problemami obecnymi w prawdziwym

---

¹ Tapia María Nieves, *Educazione e solidarietà. La pedagogia dell'apprendimento-servizio* (2006) Rome, Città Nuova Editrice.

² <https://digitalcommons.unomaha.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1152&context=slceslgen>

³ Freire, P. (2002). *Pedagogia degli oppressi*. Torino: EGEA

życiu, zbliża ich do swojej społeczności, czyniąc ich odpowiedzialnymi za społeczne potrzeby społeczności.

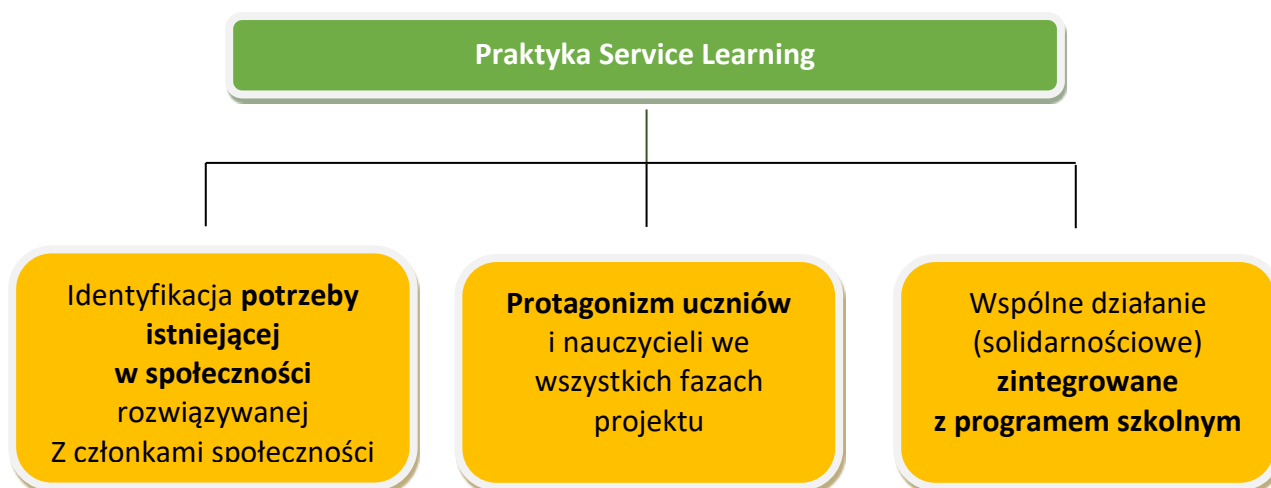
Z edukacyjnego punktu widzenia Service-Learning jest metodą w pełni zgodną z aktualnymi wytycznymi edukacyjnymi, które wymagają, aby szkoły pracowały nad rozwijaniem umiejętności uczniów, a nie były środowiskiem poświęconym wyłącznie przekazywaniu wiedzy.

Nauczanie oparte na kompetencjach wymaga od uczniów konfrontacji z rzeczywistymi problemami i uczynienia ich odpowiedzialnymi za rozwiązywanie ich jako protagonistów, przy użyciu wszystkich zasobów poznawczych, afektywnych, kulturowych i relacyjnych, jakimi dysponują.

Dzięki takiemu podejściu uczniowie nie tylko stykają się z rzeczywistością i poznają realne problemy, ale są zachęceni do wniesienia osobistego wkładu w ich rozwiązanie.

Pomimo różnorodności doświadczeń, które odzwierciedlają różne konteksty kulturowe, istnieją **trzy elementy**, które charakteryzują Service-Learning:

- Działania solidarnościowe muszą być związane z **potrzebą istniejącą w społeczności** oraz z członkami społeczności, w której interweniują. Krótko mówiąc, nie jest to praktyka opiekuńcza.
- Uczniowie odgrywają aktywną rolę, jako **protagoniści**, we wszystkich fazach projektu, od jego powstania do jego oceny.
- Działania solidarnościowe muszą być **w pełni zintegrowane z szkolnym programem nauczania** i umożliwiać lepsze uczenie się.

Gdybyśmy chcieli podsumować różne cechy Service Learning, moglibyśmy powiedzieć, że jest to podejście:

1. Zorientowane na badania: doświadczenia wynikają z wykrycia problemów, a realizowany projekt jest ukierunkowany na ich rozwiązanie;
2. Programowe: zajęcia są zintegrowane i powiązane z treścią szkolnego programu nauczania;

3. Zorientowane na kompetencje: uczniowie sprawdzają swoją wiedzę i umiejętności oraz rozwijają swoje kompetencje, mierząc się z autentycznymi problemami;
4. Interdyscyplinarne: problemy na ogół charakteryzują się złożonością, a do ich rozwiązania konieczne jest użycie większej liczby tematów, które wchodzą w interakcje i integrują się ze sobą;
5. Współpracujące: projektowanie i wdrażanie projektów Service-Learning angażuje całą grupę klasową, która staje się społecznością uczącą się.
6. Partycypacyjne: nie jest to praktyka opiekuńcza, ale współpracująca z odbiorcami projektu, którzy są zaangażowani na równym poziomie. Nie tylko otrzymują pomoc, ale sami są źródłem rozwoju ucznia;
7. Wzmacniające: Service-Learning umożliwia znaczące doświadczenia aktywnego obywatelstwa, gdy szkoła jest zaangażowana w odpowiedzialność społeczną;
8. Przekształcające: odpowiedzialność społeczna oznacza zaangażowanie w rozwój osobisty i społeczny, ponieważ jest to coś, co poprawia rzeczywistość życia społeczności.

W celu zagwarantowania osiągnięcia długofalowych rezultatów poprzez wdrożenie metodologii opartej na Service-Learning konieczne jest wspieranie rozwoju sieci relacji, wewnętrznych i zewnętrznych wobec szkoły, tak aby aktywnie uczestniczyła również społeczność zewnętrzna, w tym poprzez tworzenie sieci i sojuszy na danym obszarze oraz z podmiotami, które przyczyniają się do realizacji działań.

Wreszcie, projekty powinny być usystematyzowane na poziomie szkoły, ponieważ podejście do Service Learning nie jest osiągnięte poprzez planowanie dodatkowych działań do szkolnego programu nauczania, ale poprzez wdrażanie ustrukturyzowanych działań, które są kontynuowane w czasie (po zakończeniu projektu i po zakończeniu roku szkolnego)⁴.

---

⁴ Fiorin Italo, *Oltre l'aula. La pedagogia del Service*, Mondadori, Milano, 2016. Fiorin I, *Insegnare ad apprendere*, La Scuola, Brescia, 2014

Fiorin Italo, *La buona scuola*, La Scuola, Brescia, 2008(2016)

3.1 Dlaczego włączyć Service Learning do szkolnego programu nauczania?

Takie podejście edukacyjne pozwala poszerzyć inteligencję społeczną aktywnych uczniów, poszerzając horyzonty alfabetyzacji kulturowej, międzykulturowej i globalnej poprzez umożliwienie im nabywania umiejętności obywatelstwa globalnego. Z tego powodu jest niezwykle skuteczne w projektowaniu i wdrażaniu projektów edukacji włączającej dla szkół na wszystkich poziomach edukacji.

W ten sposób projekty edukacyjne skierowane na osiąganie umiejętności społecznych nie staną się dodatkowymi ścieżkami do tych już ujętych w programach nauczania, ale rozszerzeniem wymiaru społecznego, który podkreśla wagę i godność człowieka, jego prawa, potrzeby i wartości.

W związku z tym Service Learning (uczenie się przez usługi) kieruje planowanie edukacyjne szkoły w kierunku planowania **ścieżek uczenia się („Uczenie się”)** w rzeczywistych kontekstach, w których uczniowie mogą rozwijać umiejętności (zachowania dyscyplinarne, przekrojowe, zawodowe, prospołeczne) poprzez wdrożenie **interwencji („Usługa”)** dla społeczności, w której znajduje się szkoła. Wszystkie zajęcia realizowane są w ramach oferty edukacyjnej szkoły, stanowią integralną część programu nauczania i przyczyniają się do ogólnego wykształcenia jednostki.

Kilka badań wskazało, że działania Service-Learning ma na celu podniesienie poziomu kompetencji i udziału w zajęciach szkolnych, motywację do nauki, poprawę samooceny i zachęcanie do nabywania zachowań prospołecznych.⁵

Celem tych inicjatyw jest stworzenie ścieżek uczenia się, które mogą przekazać znaczenie odpowiedzialności i zaangażowania na rzecz wspólnoty i dobra wspólnego: uczniowie, którzy uczestniczą w tych doświadczeniach, rozwijają się w zakresie rozwoju poczucia człowieczeństwa, ponieważ osobiście doświadczają wartości solidarności, integracji, zaangażowania obywatelskiego. Podobnie ci sami uczniowie uczą się łatwiej i osiągają lepsze wyniki niż ich rówieśnicy, którzy nie uczestniczyli w zajęciach opartych na Service Learning.

Można powiedzieć, że Service-Learning, oprócz ułatwienia nabywania kompetencji przewidzianych w szkolnym programie nauczania, ułatwia osiągnięcie następujących celów:

- ✓ zwiększenie poczucia odpowiedzialności, kompetencji społecznych i poczucia własnej wartości;
- ✓ poprawa relacji z innymi oraz z członkami innych grup etnicznych;
- ✓ zwiększanie zdolności do akceptacji różnorodności kulturowej;
- ✓ większe zaufanie do dorosłych;
- ✓ możliwość pracy z osobami niepełnosprawnymi i starszymi;
- ✓ wzmacnianie zdolności empatii i chęci pomocy innym;
- ✓ zachęcanie do zaangażowania lokalnych organizacji wolontariuszy;
- ✓ doskonalenie umiejętności czytania i pisanie, plastycznych, matematycznych;
- ✓ zwiększenie udziału w zajęciach i motywacji do nauki;

---

⁵ Furco i Billig, 2002; Gregorova, Heinzova I Chovancova, 2016

- ✓ zmniejszenie ryzyka porzucenia szkoły;
- ✓ stymulowanie bardziej pozytywnego klimatu szkolnego;
- ✓ zwiększenie wzajemnego szacunku wśród nauczycieli i uczniów.

3.2 Jak zaprojektować jednostkę edukacyjną w oparciu o Service-Learning? (SL)

Projektowanie jednostki nauczania opartej na SL rozpoczyna się od **dokładnej analizy potrzeb istniejących na terenie i w społeczności**, w której znajduje się szkoła, w celu zweryfikowania możliwości uruchomienia strategii interwencyjnych, które łączą określone cele nauczania szkoły z aktywną służbą na rzecz lokalnej społeczności.

Bardzo ważne jest, aby działanie SL **było powiązane z rzeczywistą potrzebą** wynikającą z kontekstu terytorialnego, w którym znajduje się szkoła, oraz aby miało **powiązania interdyscyplinarne**. Ponadto modele działań zaproponowane w jednostce szkoleniowej powinny mieć cechę **powtarzalności**, tak aby można je było wdrożyć w obszarach i okolicznościach innych niż pierwsze eksperymenty.

Dla pomyślnego zaplanowania zajęć ważne jest, aby **cele, które mają zostać osiągnięte, były dobrze zdefiniowane**, zarówno w odniesieniu do umiejętności, które uczniowie mają zdobyć, jak i do celów społeczno-relacyjnych.

Zaangażowanie uczniów na każdym etapie realizacji projektu pozostaje centralnym elementem, ponieważ dzielenie się celami sprzyja poczuciu odpowiedzialności za osiągnięcie oczekiwanych rezultatów i stymuluje znaczące procesy uczenia się u młodych ludzi.

Wreszcie, konieczne jest, aby jednostka edukacyjna stale podkreślała **centralne znaczenie programu nauczania** w celu podkreślenia strukturalnej konotacji metodologii edukacyjnej działania SL. Im bardziej projekt jest powiązany z programowymi celami nauczania, tym więcej uczniów uczestniczy w świadomy i aktywny sposób: dlatego działania zaplanowane za pomocą metodologii SL nie powinny być promowane jako sporadyczne i pozalekcyjne możliwości uczenia się, ale jako **ustrukturyzowane działania dydaktyczne**, określające doświadczenie edukacyjne jako ścieżkę angażującą transwersalnie przedmioty, działając jednocześnie na nabywanie kompetencji transwersalnych i prospołecznych (umiejętności miękkich).

Biorąc pod uwagę powyższe założenia, projekt jednostki edukacyjnej w oparciu o metodologię Service-Learning składa się zwykle z **5 faz**, jak pokazano w poniższej tabeli ⁶:

Faza	Opis	Działanie/rezultat
A. Motywacja	Dzielenie się celami projektu pomiędzy zaangażowanymi aktorami. Dzielenie się wartością edukacyjną propozycji i zaangażowanie uczniów.	Protokoły, umowy sieciowe. Spotkania z interesariuszami. Spotkania uświadamiające z uczniami.

⁶ Opracowane na podstawie María Nieves Tapia, *Educazione e Solidarietà. La pedagogia dell'apprendimento-servizio*, Città Nuova, Roma, 2006; Italo Fiorin (a cura di), *Oltre l'aula. La proposta pedagogica del Service Learning*, Mondadori Università, Milano, 2016.

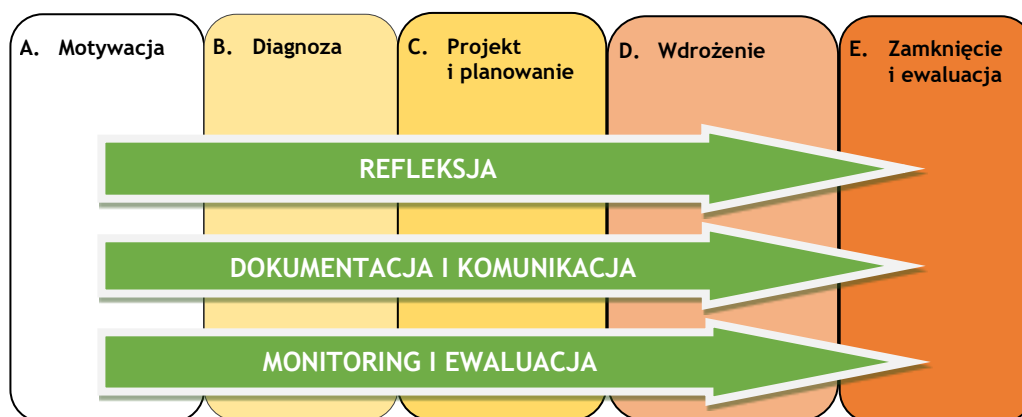
Faza	Opis	Działanie/rezultat
	Podnoszenie świadomości uczniów na temat ich aktywnej roli na każdym etapie projektu.	
B. Diagnoza	Zaangażowana klasa bada temat/istniejącą potrzebę i identyfikuje dostępne zasoby (ekonomiczne, ludzkie itp.) do realizacji projektu.	Dokument podsumowujący na poziomie rady szkolnej lub rady klasy.
C. Projekt i planowanie	Szkoła wraz ze społecznością planuje i projektuje konkretne działania w oparciu o uważną ocenę zagrożeń, ograniczeń, szans i strategii.	Projekt edukacyjny, który odpowie na następujące pytania: Co robić? Co jest celem? Jakie są cele Service Learning? Razem z kim? Gdzie? Kto co robi? Czego się uczymy (treść)? Kiedy (czas)? Ile (kosztuje)?
D. Wdrożenie	Szkoła realizuje zaplanowane działania przy współdziałaniu społeczności docelowej.	Realizacja zaplanowanych działań: opracowanie treści nauczania i usług.
E. Zamknięcie i ewaluacja	Szkoła zastanawia się nad wyciągniętą nauką, jakością działań i wpływem na społeczność. Udostępnianie osiągniętych wyników społeczności docelowej.	Narzędzia ewaluacyjne: kwestionariusz samooceny, siatka ewaluacyjna itp..

Na wszystkie fazy jednostki uczenia się mają wpływ następujące trzy przekrojowe procesy, które umożliwiają osiągnięcie oczekiwanych rezultatów⁷:

Proces	Opis	Działanie/rezultat
Refleksja	Krytyczna refleksja nad działaniami: <ul style="list-style-type: none"> - Formalna aktywność realizowana przez nauczyciela w oparciu o cele uczenia się i usługi; - Nieformalna refleksja wyłaniająca się spontanicznie ze strony uczniów. 	Burza mózgów, koła naukowe, wywiad kliniczny, spotkania, seminaria.

⁷ Opracowane na podstawie María Nieves Tapia, *Educazione e Solidarietà. La pedagogia dell'apprendimento- servizio*, Città Nuova, Roma, 2006; Italo Fiorin (a cura di), *Oltre l'aula. La proposta pedagogica del Service Learning*, Mondadori Università, Milano, 2016.

Proces	Opis	Działanie/rezultat
Dokumentacja i komunikacja	Systematyzacja materiałów mająca na celu utrzymanie i komunikowanie wszystkich zmian w projekcie zaangażowanym podmiotom.	Pisemne dokumenty, filmy, nagrania, zdjęcia, wywiady, prezentacje, wpisy społecznościowe itp ...
Monitoring i ewaluacja	Działania zaplanowane we wszystkich fazach projektu mają na celu analizę mocnych i słabych stron w celu poprawy trwającego projektu.	Kwestionariusze, wywiady, dziennik itp. ...

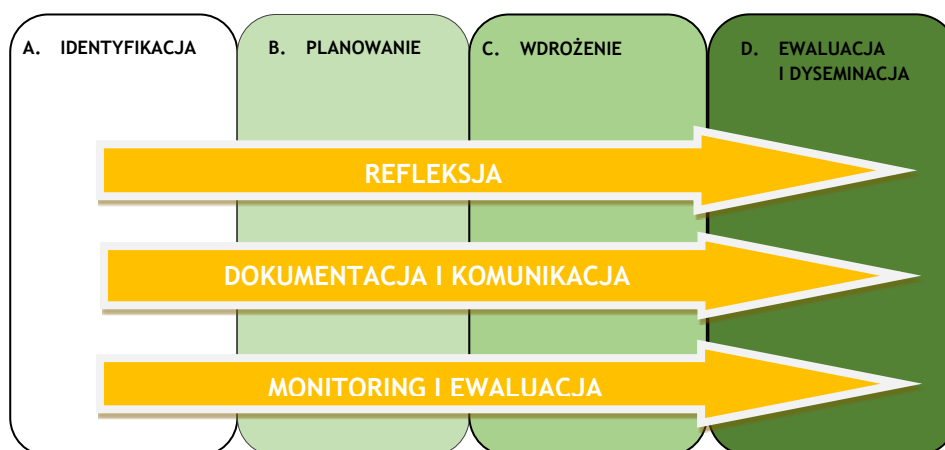
3.3 Jednostka edukacyjna PROSPECT oparta na Service-Learning

Biorąc pod uwagę podstawową strukturę opisaną w poprzedniej sekcji, partnerstwo PROSPECT opracowuje zestaw **22 jednostek edukacyjnych** obejmujących następujące cztery koncepcje makro:

1. **ZRÓWNOWAŻONE ŚRODOWISKO**
2. **IMIGRACJA**
3. **RÓWNOŚĆ PŁCI**
4. **GLOBALNE OBYWATELSTWO**

Wybrane tematy są zgodne z głównym celem Modelu Edukacyjnego PROSPECT polegającym na wspieraniu i promowaniu rozwoju umiejętności globalnego obywatelstwa u uczniów, poprzez wzmocnienie i wdrożenie w praktyce zaleceń UNESCO (2015) oraz Agendy 2030 na rzecz zrównoważonego rozwoju.

Każda jednostka edukacyjna w tym modelu edukacyjnym przewiduje cztery fazy:

Pierwszy krok „Identyfikacja” stanowi podstawę rozwoju jednostki edukacyjnej, w której zostaną zidentyfikowane odpowiednie elementy, jak pokazano w poniższej tabeli:

A. IDENTYFIKACJA	
TYTUŁ	<i>Podanie tytułu jednostki edukacyjnej</i>
POZIOM SZKOŁY	<i>Wybierz poziom szkoły, na którym jednostka edukacyjna może zostać wdrożona:</i> <ul style="list-style-type: none"> ☐ przedszkole ☐ szkoła podstawowa ☐ szkoła średnia

	☐ kształcenie zawodowe ☐ inne (proszę określić).....
KONTEKST	<i>Krótki opis środowiska, w którym zostaną opracowane zajęcia edukacyjne (liczba uczniów, wiek uczniów, zaangażowani nauczyciele itp.).</i>
POTRZEBA/ PROBLEM	<i>Opis potrzeby/problemu istniejącego w społeczności, wykrytej przez nauczycieli lub uczniów, na których będą opierać się działania.</i>
GRUPA DOCELOWA	<i>Zidentyfikuj korzyści, jakie zajęcia mogą zapewnić społeczności i jak można je powiązać z planowaniem nauczania.</i>
METODOLOGIA / METODY PRACY	<i>Określ grupy docelowe, które będą zaangażowane w działanie (kluczowi gracze, interesariusze, beneficjenci). Metodologie powinny być innowacyjne.</i>

Po zidentyfikowaniu głównych elementów projektu edukacyjnego, szkoła dzieli cele pomiędzy zaangażowanymi aktorami, a także wartość edukacyjną propozycji. Nauczyciele są zobowiązani do podnoszenia świadomości uczniów na temat ich aktywnej roli na każdym etapie projektu, aby osiągnąć oczekiwane cele uczenia się i usługi przez realizację działań.

W drugiej fazie „Planowanie” identyfikowane są cele nauczania i usługi, a także przedmioty programowe, na które ma wpływ realizacja działań, jak określono poniżej:

B. PLANOWANIE	
GŁÓWNE CELE (Cele nauczania)	<i>Identyfikacja celów nauczania, które muszą być powiązane z przedmiotami ujętymi w ścieżce uczenia się, ze szczególnym uwzględnieniem wiedzy, umiejętności i celów rozwoju umiejętności. Są one przedstawione w jasny i konkretny sposób w celu późniejszej oceny wyników.</i>
GLOBALNE CELE NAUCZANIA (Cele usługi)	<i>Cele usługi dbają o wymiar edukacyjny, rozwój osobowości uczniów i ich relacje ze zmieniającym się społeczeństwem. Z tego powodu są uważane za cele globalnego uczenia się. Określ cele globalnego uczenia się, które zostaną osiągnięte poprzez realizację działania czerpiącego inspirację z następujących tematów zawartych w dokumencie UNESCO:</i> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Lokalne, krajowe i globalne systemy i struktury</i>

B. PLANOWANIE	
	<ul style="list-style-type: none"> - Zagadnienia wpływające na interakcje i powiązania społeczności na poziomie lokalnym, krajowym i globalnym - Podstawowe założenia i dynamika mocy - Różne poziomy tożsamości - Różne społeczności, do których należą ludzie i jak są one połączone - Różnica i szacunek dla różnorodności - Działania, które można podjąć indywidualnie i zbiorowo - Etycznie odpowiedzialne zachowanie - Angażowanie się i podejmowanie działań <p><i>Aby uzyskać więcej informacji na temat globalnych celów nauczania, możesz pobrać dokument UNESCO tutaj: Global Citizenship Education unesdoc.unesco.org/in/rest/annotationSVC/DownloadWatermarkedAttachment/attach_import_59f36c73-b9c9-4898-aea4-f93623d8a898?_=232993eng.pdf?to=71&from=1</i></p>
KLUCZOWE KOMPETENCJE W NAUCE PRZEZ ŻYCIE	<p>Wybierz kluczowe kompetencje objęte jednostką edukacyjną:</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Umiejętność czytania i pisania ☐ Wielojęzyczność ☐ Umiejętności numeryczne, naukowe i inżynierskie ☐ Kompetencje cyfrowe i technologiczne ☐ Umiejętności interpersonalne i umiejętność przyjmowania nowych kompetencji ☐ Aktywne obywatelstwo ☐ Przedsiębiorczość ☐ Świadomość i ekspresja kulturowa
KOMPETENCJE W ZAKRESIE EDUKACJI OBYWATELSKIEJ UE	<p>Wybierz kompetencje w zakresie obywatelstwa UE objęte jednostką edukacyjną:</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Porozumiewanie się w języku ojczystym/językach obcych ☐ Kompetencje społeczne i obywatelskie ☐ Świadomość i ekspresja kulturowa ☐ Poczucie inicjatywy i przedsiębiorczość ☐ Kompetencje matematyczne i podstawowe kompetencje naukowo-techniczne ☐ Kompetencje cyfrowe ☐ Nauka uczenia się
ZAANGAŻOWANE PRZEDMIOTY	<p><i>Określ przedmioty programowe zaangażowane w realizację działania (zintegrowane lub powiązane)</i></p>

Model edukacyjny PROSPECT koncentruje się w szczególności na promowaniu rozwoju globalnych kompetencji obywatelskich uczniów poprzez metodologię Service Learning. Z tego powodu

partnerstwo zwróciło szczególną uwagę na wybór globalnych celów uczenia się spośród celów określonych w dokumencie UNESCO.

Trzecia faza „Wdrożenie” reprezentuje centralny rdzeń Service-Learning: opisuje fazy, które będą prowadzić nauczycieli i uczniów w projektowaniu i wdrażaniu projektu Service-Learning na podstawie analizy kontekstu przeprowadzonej przez administrację kwestionariusza wśród adresowanych aktorów społeczności. Z tego powodu na tym etapie nie można zdefiniować konkretnych działań, które mają być prowadzone w ramach społeczności. Wszystkie szczegóły związane z działaniami, wynikami i zaangażowanymi zasobami można dodać pod koniec procesu wdrażania i będą się one różnić w zależności od potrzeby/problemu wykrytego przez uczniów.

Informacje, które należy uwzględnić w tej fazie, podsumowano w poniższej tabeli:

C. WDROŻENIE							
OPIS DZIAŁAŃ	<p><i>Opis etapów, które wprowadzą do projektu Service-Learning poprzez zdefiniowanie i podanie następujących informacji:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Co zrobi nauczyciel</i> - <i>Co zrobią uczniowie</i> - <i>Jakie będą wyniki działań</i> - <i>Kiedy działania zostaną wykonane</i> - <i>W jaki sposób społeczność będzie zaangażowana</i> <table border="1" style="width: 100%; margin-top: 10px;"> <thead> <tr> <th style="background-color: #92d050;">Co robi nauczyciel</th> <th style="background-color: #92d050;">Co robią uczniowie</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td style="text-align: center;"><i>Lista aktywności</i></td> <td style="text-align: center;"><i>Lista aktywności</i></td> </tr> <tr> <td style="height: 40px;"></td> <td style="height: 40px;"></td> </tr> </tbody> </table> <p>⁸</p>	Co robi nauczyciel	Co robią uczniowie	<i>Lista aktywności</i>	<i>Lista aktywności</i>		
Co robi nauczyciel	Co robią uczniowie						
<i>Lista aktywności</i>	<i>Lista aktywności</i>						
ZASOBY	<p><i>Zidentyfikuj zasoby potrzebne do wykonania działania:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Zasoby ludzkie (umiejętności, eksperci wewnętrzni i zewnętrzni itp.)</i> - <i>Zasoby finansowe (możliwe źródła finansowania zakupu narzędzi, materiałów, usług itp.)</i> - <i>Możliwe partnerstwa z podmiotami społecznymi</i> 						
USTAWIENIE DZIAŁAŃ	<p><i>Udzielanie informacji o zajęciach do wykonania w klasie i poza nią.</i></p>						

⁸ Dzięki wsparciu dostarczonemu przez CVM Comunità Volontari per il Mondo, Ancona (Italy)

Czwarta faza to „ocena i dyseminacja”: w oparciu o główne cele i globalne cele uczenia się, powinien być wymieniony zestaw elementów, które nauczyciele mają oceniać na koniec zajęć, a także narzędzia, z których chcą korzystać. Model edukacyjny zasadniczo zapewnia dwa narzędzia ewaluacyjne:

1. *Kwestionariusz samooceny* mający na celu promowanie głębokiego zrozumienia treści tematów i stylów uczenia się, a także umożliwienie uczniom rozważenie swoich decyzji, refleksję nad działaniami i planowanie przyszłych procesów. Zachęca również uczniów do wzięcia większej odpowiedzialności za naukę podczas realizacji projektu Service-Learning.
2. *Siatka ewaluacyjna* mająca na celu ocenę osiągnięcia przez uczniów globalnych celów edukacyjnych na podstawie tematów i celów nauczania ustanowionych w dokumencie UNESCO Global Citizenship Education.

Jeśli chodzi o dyseminację, ta faza umożliwi zaplanowanie działań promocyjnych, które zostaną przeprowadzone na koniec projektu Service-Learning, aby podzielić się wynikami ze społecznością i innymi zainteresowanymi stronami. Na tym etapie można również wskazać narzędzia rozpowszechniania.

W zależności od rzeczywistej potrzeby/problemu wykrytego przez studentów i realizowanego projektu Service-Learning, możliwe będzie zintegrowanie działań i narzędzi upowszechniających.

D. EWALUACJA I DYSEMINACJA	
ELEMENTY EWALUACYJNE	<i>Wymień elementy aktywności edukacyjnej, które chcesz ocenić.</i>
NARZĘDZIA EWALUACJI	<i>Wymień narzędzia oceny, których chcesz użyć, np. kwestionariusz samooceny, siatka ewaluacyjna, analiza SWOT itp. (dołącz szablon narzędzia ewaluacyjnego).</i>
DZIAŁANIA DYSEMINACYJNE	<i>Opisz działania upowszechniające, które należy podjąć w celu komunikowania i rozpowszechniania działań edukacyjnych prowadzonych za pomocą metodologii Service-Learning.</i>
NARZĘDZIA DYSEMINACYJNE	<i>Opisz narzędzia do rozpowszechniania przeprowadzonego działania edukacyjnego (np. wydarzenia, broszury, posty w mediach społecznościowych itp.)</i>

4. Jak korzystać z modelu PROSPECT

Aby osiągnąć główne cele projektu, Model Edukacyjny PROSPECT został zaprojektowany w oparciu o następujące wymagania:

- podejście do nauki zaprojektowane dla różnych grup wiekowych uczniów;
- metodologie nauczania/uczenia się w odniesieniu do różnych poziomów edukacyjnych;
- kompetencje do zdobycia w zakresie obywatelstwa globalnego;
- oczekiwane rezultaty z realizacji działań opartych na metodologii Service-Learning mających na celu umożliwienie uczniom zdobycie wiedzy i umiejętności rozwiązywania realnego problemu w społeczności;
- narzędzia do opracowywania podejść i metodologii;
- prototyp demonstracyjny związany z wdrożeniem modelu uczenia się.

W kolejnej części zilustrowano 22 jednostki edukacyjne, z odniesieniem do konkretnych grup wiekowych uczniów, poziomów szkół oraz kompetencji/umiejętności, które mają zostać rozwinięte. Wszystkie te praktyki mogą być łatwo przetestowane przez nauczycieli i trenerów, którzy mają do dyspozycji w każdym arkuszu zadań informacje o obszarze działania, metodologiach, grupie wiekowej, czasie trwania, celach i zamierzeniach, materiałach i zasobach do wykorzystania oraz wskazówki dotyczące przygotowania, wdrożenia i oceny każdego działania.

Zgodnie z harmonogramem projektu partnerstwo przeprowadziło pilotaż jednostek lekcyjnych zawartych w niniejszym Podręczniku, angażując uczniów i nauczycieli/instruktorów szkolnych na wszystkich poziomach edukacyjnych (przedszkole, szkoła podstawowa, gimnazjum, szkoła średnia). Pilotaż ma na celu umożliwienie uczniom odgrywania roli protagonistów w rozpoznawaniu potrzeb lub problemów społeczności, w której znajduje się ich szkoła, a przede wszystkim w realizacji działań służących rozwiązaniu zaobserwowanego problemu, co sprzyja rozwojowi krytycznych obywateli, aktywnie zaangażowanych w budowanie przyszłości społeczeństwa.

Metodologia i zawartość niniejszego Modelu Edukacyjnego zostały zweryfikowane na podstawie informacji zwrotnych zebranych przez krajowe komitety interesariuszy w każdym kraju, skierowane do nauczycieli/instruktorów szkolnych i ekspertów z dziedziny edukacji, którzy przeanalizowali jego uzasadnienie, cel, kompetencje i otwarte zasoby edukacyjne.

Wyniki pilotażu zostały zebrane w końcowym raporcie międzynarodowym, w którym przedstawiono główne dane ilościowe i jakościowe oraz wnioski z działań pilotażowych, a także główne sugestie dotyczące wdrażania modeli edukacji globalnej uwzględniających metodologię Service-Learning w szkolnych programach nauczania. Zebrane dane zostały także podsumowane w wytycznych dotyczących polityki opracowanych przez partnerstwo na zakończenie projektu.

W paragrafie 6 niniejszego dokumentu podsumowano główne wnioski i zalecenia z pilotażowych doświadczeń edukacyjnych przeprowadzonych w każdym z krajów partnerskich.

5. Zajęcia programowe oparte na Service-Learning

W załączonej sekcji, zawarte są jednostki edukacyjne oparte na metodologii Service-Learning dostępne dla nauczycieli szkolnych do przetestowania ich podczas zajęć programowych. Poniższa tabela podsumowuje obszar, tytuł, poziom szkoły i wiek uczniów w każdej jednostce nauczania:

OBSZAR	TYTUŁ	POZIOM SZKOŁY	WIEK UCZNIÓW
ZRÓWNOWAŻONE ŚRODOWISKO	01. Nie wycinajcie tego drzewa!	Przedszkole	5 lat
	02. Zielony ogród dla zdrowego życia	Szkoła podstawowa	8-9 lat
	03. Co jesz?	Szkoła podstawowa Szkoła średnia	12-15 lat
	04. Woda: ważny zasób!	Szkoła podstawowa	7-8 lat
	05. Chaos klimatyczny	Szkoła średnia	15-16 lat
IMIGRACJA	06. Trzymajmy się wszyscy za ręce!	Przedszkole	4-5 lat
	07. Wszyscy jesteśmy obywatelami świata	Przedszkole	5 lat
	08. Jeden świat, różne nacje Jeden świat, różne kultury	Szkoła podstawowa	7-8 lat
	09. Kopciuszek bez granic	Szkoła podstawowa	9-10 lat
	10. Świat bez murów	Szkoła podstawowa	12-14 lat
	11. Razem	Szkoła średnia	14-16 lat
RÓWNOŚĆ PŁCI	12. Zagramy... Ale czy to gra dla dziewczynek czy chłopców?	Przedszkole	4-5 lat
	13. Dwie twarze Janusa: problem płci	Szkoła podstawowa	8-9 lat
	14. Łamanie młotów i miotel	Szkoła podstawowa	10 lat
	15. Wszyscy jesteśmy równi!	Szkoła podstawowa	10-12 lat
	16. Problem płci	Szkoła podstawowa	12-14 lat
	17. Jaka jest Twoja rola w sztuce życia?	Szkoła średnia Kształcenie zawodowe	16-20 lat
GLOBALNE OBYWATELSTWO	18. Ty i ja... dzieci o tych samych prawach!	Przedszkole Szkoła podstawowa	5-7 lat
	19. Przyjaźń	Szkoła podstawowa	8-9 lat
	20. Cyfrowe globalne obywatelstwo	Szkoła podstawowa	9-12 lat
	21. Prawa człowieka	Szkoła podstawowa	11-14 lat
	22. My jako obywatele świata	Szkoła średnia	16-19 lat

6. Wyniki doświadczeń edukacyjnych przetestowanych na poziomie krajowym

Zgodnie z założeniami projektu PROSPECT, partnerstwo przeprowadziło pilotaż jednostek edukacyjnych zawartych w niniejszym podręczniku w każdym z krajów, angażując łącznie 841 uczniów i 110 nauczycieli/instruktorów szkolnych uczęszczających do przedszkoli, szkół podstawowych i średnich.

Działania pilotażowe były istotną częścią projektu PROSPECT, ponieważ dały możliwość przetestowania modelu edukacyjnego opartego na metodologii Service-Learning. Realizacja pilotażu była pierwotnie przewidziana na okres od grudnia 2020 do marca 2021, ale ze względu na pandemię, która znacząco wpłynęła na działalność szkoły, testowanie odbywało się głównie od września 2021 do stycznia 2022. Ponadto, biorąc pod uwagę zainteresowanie nauczycieli niezaangażowanych bezpośrednio w zarządzanie projektem, zarówno ze szkół partnerskich, jak i z innych szkół, niektóre jednostki lekcyjne są nadal testowane z bardzo dobrymi wynikami.

Działania pilotażowe opierały się na jednostkach lekcyjnych zawartych w Modelu Edukacyjnym PROSPECT, takich jak warsztaty, wykłady, ćwiczenia, wycieczki edukacyjne, praca nad projektem, sesje sieciowe. Każdy z partnerów wybrał liczbę i tematykę jednostek edukacyjnych, które miały być testowane, kierując się potrzebami społeczności, w której znajduje się szkoła. Głównie szkoły testowały jednostki edukacyjne z zakresu zrównoważonego rozwoju środowiska, imigracji i globalnego obywatelstwa, jak przedstawiono w podsumowaniu poniżej:

- 01 - Nie ścinaj tego drzewa!
- 02 - Zielony ogród dla zdrowego życia
- 03 - Co jesz?
- 04 - Woda: cenne źródło!
- 05 - Chaos klimatyczny
- 06 - Trzymajmy się wszyscy za rękę
- 07 - Wszyscy jesteśmy obywatelami świata
- 08 - Jeden świat, różne narody. Jedna szkoła, inna kultura
- 10 - Świat bez murów
- 11 - Razem
- 18 - Ty i ja... dzieci z takimi samymi prawami!
- 19 - Przyjaźń
- 20 - Cyfrowe obywatelstwo globalne

21 - Prawa człowieka

22 - My jako obywatele świata

Podczas pilotażu nauczyciele i uczniowie korzystali z Otwartych Zasobów Edukacyjnych zawartych w Platformie Internetowej (wdrożonej w ramach IO4), przyczyniając się do jej dalszego rozwoju poprzez zamieszczanie materiałów dydaktycznych oraz produktów końcowych opracowanych przez uczniów zarówno w języku angielskim, jak i w językach narodowych (<https://prospect.aeva.eu/index.php/io4-open-educational-resources/>).

Wszystkie proponowane jednostki są funkcjonalne z punktu widzenia rozwoju umiejętności obywatelskich w skali globalnej, w odniesieniu do dokumentów UNESCO i Agendy 2030. Zdecydowanie tematy związane ze środowiskiem, solidarnością, szacunkiem dla innych są bliższe doświadczeniom życiowym uczniów i dlatego lepiej je zorganizować jako jednostki pracy w szkole podstawowej. W rzeczywistości wspomniane zagadnienia są zauważalne i odczuwalne w odniesieniu do wiedzy i uczenia się, które mają miejsce w tym wieku.

Model edukacyjny PROSPECT umożliwił nauczycielom powiązanie programu nauczania z tematami globalnymi, pokazując, w jaki sposób szkoły mogą realizować działania przygotowujące młodych ludzi do sprostania wyzwaniom przyszłości, bez kursów pozaszkolnych, ale raczej poprzez wykorzystanie zdobytej wiedzy do obserwacji, analizy danych, poszukiwania odpowiedzi i proponowania rozwiązań.

Wszystkie zawarte w programie tematy mają istotne znaczenie i praktyczne zastosowanie w analizowaniu różnych sytuacji i określaniu podstawowych potrzeb dzieci. Pomagają uczniom zrozumieć ich prawo do informacji, a także stosować odpowiednie umiejętności, wartości, przekonania i opinie. Daje to uczniom szansę budowania osobistej i społecznej odpowiedzialności za pokojowy i stabilny świat, etyczne zachowanie, motywację, troskę o wspólne dobro itp.

W oparciu o doświadczenia nauczycieli zaangażowanych w projekt, aspekty metodologii Service Learning, które najlepiej sprawdziły się w proponowanym modelu edukacyjnym, to

- aktywne zaangażowanie uczniów w każdą fazę procesu oraz w rozwój ich nauki
- planowanie ścieżek, które mają być włączone do programu nauczania
- współpraca między nauczycielami, uczniami i społecznością lokalną
- wybrane tematy obejmujące wszystkie przedmioty szkolne
- praca zespołowa i wspólna
- wartości obywatelskie stojące za każdym działaniem
- praktyczna przydatność zdobytej wiedzy
- tworzenie projektów opartych na rzeczywistych potrzebach uczniów, szkoły i społeczności lokalnej
- wykorzystanie technologii informacyjno-komunikacyjnych podczas realizacji niektórych działań (technologie uczenia się i wiedzy), nadając znaczenie i podstawy technologii informacyjno-komunikacyjnych w kontekście edukacyjnym.

Model edukacyjny Prospect skłania do refleksji nad znaczeniem tradycyjnych przedmiotów szkolnych w nowoczesnym społeczeństwie opartym na wiedzy, mając na uwadze cel edukacyjny, jakim jest rozwijanie w szkołach umiejętności globalnego obywatelstwa.

Wiedza jest jednym z elementów kompetencji, dlatego system edukacji ma zapewnić solidne przygotowanie dyscyplinarne, które umożliwi zdobycie umiejętności poznawczych, wiedzy przydatnej do dobrego przygotowania podstawowego ucznia wkraczającego w dorosłe życie.

Dlatego należy stosować metody badawcze i analizować rzeczywistość, starając się stworzyć młodemu człowiekowi warunki do rozumienia rzeczywistości, argumentowania własnych opinii i proponowania rozwiązań problemów, które dotyczą środowiska ludzkiego i fizycznego.

Wiedza o tym, jak być, to drugi element kompetencji. Konkretnym przełożeniem wiedzy o tym, jak być, jest realizacja szkolnych programów nauczania, które w sposób analityczny i proaktywny podchodzą do głównych problemów dotyczących świata. Kwestie ekologii, płci, praw i obywatelstwa dla wszystkich stają się zatem pojemnikami, w których można uwydatnić i zweryfikować kompetencje.

Poza kompetencjami europejskimi, przewidzianymi już w Zaleceniach Rady Europy w sprawie kompetencji niezbędnych w nowoczesnym społeczeństwie opartym na wiedzy, dodaje się jeszcze jedną: kompetencję obywatelstwa globalnego, która obejmuje nie tylko aktywne uczestnictwo jednostek w życiu ich środowiska lokalnego, ale także efektywny wkład w przejmowanie odpowiedzialności za problemy świata w celu znalezienia możliwych rozwiązań, począwszy od codziennych działań, które każda osoba może podjąć.

Service-learning to propozycja edukacyjna łącząca w jednym projekcie procesy uczenia się i pracy na rzecz społeczności lokalnej. Dzięki tej metodologii uczniowie są szkoleni poprzez angażowanie się w rzeczywiste potrzeby szkoły w celu jej ulepszenia. Uczenie się odbywa się poprzez praktyczne doświadczenie w ramach różnych działań i czynności. Chodzi o to, by uczniowie uczyli się, wykonując jednocześnie pracę na rzecz społeczności lokalnej.

Wdrożenie jednostek edukacyjnych opartych na Service Learning wskazało na dodatkową motywację uczniów, ponieważ wiedzą oni, że to, czego się uczą, będzie miało praktyczne zastosowanie w prawdziwym życiu, a także dlatego, że czują się ważni, mogą podzielić się swoją wiedzą z rodziną, przyjaciółmi, społecznością lokalną. Co więcej, uczniowie byli głównymi uczestnikami procesu uczenia się, wykorzystującymi teorię w praktyce (to, czego uczę się w klasie, przydaje się na zewnątrz).

W tradycji szkolnej projekty były częścią programu nauczania w formie projektów pozalekcyjnych, realizowanych po godzinach lekcyjnych i wymagających dodatkowego wysiłku ze strony rodzin. Często w takich projektach uczestniczyły tylko uprzywilejowane grupy uczniów, którzy z różnych powodów byli gotowi zaangażować się w dodatkową ścieżkę wykraczającą poza tradycyjny model szkoły.

Testowanie metodologii service learning w ramach programu i godzin lekcyjnych sprawia, że propozycja nauczania ewoluuje, łączy się z wiedzą programową, stanowi inną wizję procesu nauczania/uczenia się, która prowadzi do uświadomienia sobie, co każdy człowiek może zrobić, by ulepszyć model życia, wizję bardziej zrównoważonego i sprawiedliwego świata.

Proces ten generuje kompetencje, a jeśli jest realizowany w środowisku edukacyjnym, czyli w szkole, staje się wspólnym dziedzictwem wszystkich oraz okazją do refleksji i zmiany stylu życia.

W ten sposób połączenie "wiedzy" z "wiedzą, jak to zrobić" w naturalny sposób sprzyja umiejętnościom uczenia się przez usługi, a tym samym ich odtwarzaniu w codziennych działaniach związanych z nauką, pracą i czasem wolnym.

Metodologia Service Learning umożliwia to przejście dzięki roli "decydenta", do której uczniowie są zapraszani, ich aktywnemu zaangażowaniu w życie, a w konsekwencji w społeczność, do której należą.

Wykorzystanie ich wiedzy i umiejętności pomaga im rozwinąć umiejętność obserwacji, zadawania pytań, znajdowania alternatywnych i kreatywnych rozwiązań bliskich, autentycznych i konkretnych sytuacji problemowych.

Ta ścieżka doprowadzi ich do rozwinięcia poczucia przynależności i tożsamości związanej z własną społecznością oraz do nabycia kluczowych kompetencji, które mogą wykorzystać zarówno w życiu społecznym, jak i zawodowym, stając się aktywnymi i świadomymi budowniczymi własnej przyszłości obywatelami.

Podsumowując, model edukacyjny PROSPECT oparty na uczeniu się poprzez służbę (Service Learning) okazał się bardzo interesującą i ambitną metodologią mającą na celu poprawę globalnych kompetencji obywatelskich uczniów oraz zdobywanie przez nich wiedzy i wartości życiowych.